

AIDA - Maj 2015

Forældelse og personskade

v/ advokaterne Søren Vagner Nielsen og
Christina Neugebauer

2008-loven - Lovens opbygning

Kap. 1: Lovens område

Kap. 2: Forældelsesfristens begyndelsestidspunkt

Kap. 3: De almindelige forældelsesfrister

Kap. 4: Særlige forældelsesfrister og tillægsfrister

Kap. 5: Afbrydelse af forældelse

Kap. 6: Foreløbig afbrydelse af forældelse

Kap. 7: Virkningerne af forældelse

Kap. 8: Lovens fravigelighed

Kap. 9: Ikrafttræden

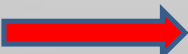
Overgangsregler

Oversigt over overgangsordningen

		Gamle regler fører til forældelse:		
		inden 1/1 2008	1/1 2008 – 31/12 2010	efter 1/1 2011
Nye regler fører til forældelse:	inden d. 1/1 2008	Gamle regler	Gamle + nye regler: Seneste tidspunkt	1/1 2011
	1/1 2008 – 31/12 2010	Gamle regler	Gamle + nye regler: Seneste tidspunkt	1/1 2011
	efter 1/1 2011	Gamle regler	Nye regler	Nye regler

De alm. regler personskade

Starttidspunkt for forældelsesfrist - § 2, stk. 4:

- Forældelsesfristen begynder at løbe **ved skadens indtræden** (gælder for alle typer erstatningskrav) og netop ikke først når det enkelte erstatningskrav kan opgøres / forfalder – EAL § 16 har m.a.o. INGEN betydning- dvs.:
- Enkeltstående begivenhed dato for adfærd
- Påvirkning over længere tid dato hvor lidelse træder i karakter

De alm. regler personskade

U 2013.1823 H – ingen successiv forældelse:

- Fristen ved krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og godtgørelse for svie og smerte skulle regnes fra skadens indtræden
- Forældelsesfristen løber fra det tidspunkt, hvor de følger der kræves erstatning for har vist sig på en sådan måde, at SKL havde rimelig anledning til og mulighed for at rejse et – eventuelt foreløbigt – erstatningskrav

U 2013B.320: Bo von Eyben

- Kun fravige skadestidspunkt (skadens indtræden) hvis der er tale om følger af skaden, der ligger udover hvad der kunne påregnes ved tilskadekomsten / lægeundersøgelser i den forbindelse

De alm. regler personskade

Hvornår er kravet forældet?

- HO: § 3, stk. 1: 3 år fra skadens indtræden
- U: § 3, stk. 2: Suspension: SKL ubekendt med kravet eller med SKV
 - Fristen begynder først at løbe, når SKL fik eller burde have fået kendskab til kravet og SKV

De alm. regler personskade

ØLD af 30. januar 2013:

- Færdselsuheldets karakter / SKL's fald
- Læger: Ikke konstateres skader
- Udviklingen i sygefravær
- Ikke grundlag for at fastslå, at SKL vidste eller burde vide, at hendes tilstand ikke ville blive bedre men i stedet i den efterfølgende periode ville medføre yderligere sygefravær og til sidst permanent sygemelding

De alm. regler personskade

Københavns Byrets dom af 3. april 2014:

- Fald i bus 1. januar 2008 - ryk i skulder
- 18. januar 2008: Besøg hos læge
- 8. april 2008: Henvist til hospital
- 8. september 2009: Undersøgelse på hospital
- 24. januar 2010: Fyret fra arbejde
- 4. april 2011: Besøg hos læge
- Randers Sygehus: Ikke finde årsag
- April 2011: Anmeldelse til ulykkesforsikring
- 16. april 2012: Ultralyd: Ledbånd overrevet
- 23. april 2012: Anmeldt til busselskab
- 15. august 2013: Stævning

De alm. regler personskade

- Har forældelsen været suspenderet fra 8. januar 2008 – 23. april 2012?
- Byretten: Nej, fordi symptomerne har været de samme fra skadens indtræden og fordi skadelidte havde anmeldt til sit ulykkesforsikringsselskab 1 år før denne anmeldte til busselskabet

U2014.3729H:

- EET krav i EAL § 11 sag – forældelsesfristen begyndte at løbe da kravet blev "realiseret" – HR udtalte: "Kravet på erhvervsevnetabserstatning er som nævnt først opstået efter ændringerne i A's ansættelsesforhold mindre end fem år forud for sagens anlæg."

De alm. regler personskade

Absolutte frister – forældelse indtræder senest:

- 30 år efter den skadegørende handlingens ophør, jf. forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 1.

De almindelige regler

Hvornår afbrydes forældelsesfristen?

- Når SKV udtrykkeligt eller ved sin handlemåde erkender forpligtelsen (et erstatningskrav af en bestemt størrelse), jf. § 15
- Retlige skridt, jf. § 16 (ved forhøjelse af påstand regnes fristafbrydelsen først fra nedlæggelse af den forhøjede påstand)
- Anerkendelsespåstand er ikke nok. Den fastslår ikke fordringens eksistens og størrelse, men se dertil nu § 21, stk. 1!
 - Men man køber sig en tillægsfrist på 1 år og maksimalt dette medmindre andre af lovens midlertidigt fristafbrydende regler kan bringes i anvendelse!

De almindelige regler

Konsekvens af afbrydelse - § 19:

- Ny forældelsesfrist begynder at løbe fra datoen for:
 - SKV's erkendelse
 - Indgåelsen af retsforliget
 - Afsigelsen af dommen
- Længden af den nye forældelsesfrist følger forældelseslovens regler

De almindelige regler

Midlertidig afbrydelse § 21, stk. 5: Hvis der indledes **forligsforhandlinger**, indtræder der tidligst forældelse 1 år efter, at forhandlingerne er afsluttet

- Der skal være tale om **realitetsforhandlinger**

U 2013.2608H – 1908 loven (men 2008 loven er kodifikation):

- 14. juni 1998: Trafikulykke – personskade
- Topdanmark anerkendte erstatningspligten i juli 1998
- 28. maj 1999: Topdanmark skrev til Statsamtet, at det ikke var nødvendigt at udtage stævning, da forligsmuligheder ikke var udtømt
- 16. august 1999: Statsamt afslog fri proces, da sagen ikke var færdigforhandlet med modparten
- 1999 – 2000: Topdanmark indhentede to speciallægeerklæringer
- 24. august 2000: Topdanmark anmodede ASK om vejledende udtalelse

De almindelige regler

- 6. december 2000: Topdanmark skrev at man ikke har hørt fra ASK, men vil vende tilbage når der foreligger nyt
- 2. juli 2003: Topdanmark vendte tilbage og foreslog en forligsmæssig løsning
- 24. november 2003: Topdanmarks sidste brev om forlig
- Anlagt retssag den: 11. februar 2004

Højesteret:

Topdanmark har stiltiende accepteret en foreløbig afbrydelse af forældelsen således at der, hvis en forligsmæssig løsning ikke kunne opnås, måtte indrømmes SKL en rimelig frist til sagsanlæg.

SKL afbrød forældelsen rettidigt i forhold til den endelige påstand om kr. 1.024.339,01, idet han anlagde sag den 11. februar 2004, dvs. mindre end 3 måneder efter at forhandlingerne mellem parterne var afsluttet.

Dette gælder, selvom den oprindelige påstand alene lød på betaling af kr. 50.000,00, idet det fremgår af stævningen, hvilke fordringer sagen angår

De almindelige regler

- Resultat efter 2008 ville være:
 - FAL 29, stk. 5: Forældelse indtræder tidligst 1 år efter at forsikringsselskab helt eller delvist afviser kravet

Se også HRD af 10. april 2015 om Århus Universitet og forhandling, stiltiende afkald på at gøre forældelse gældende, samt betydningen af forelæggelse for ASK i enighed mellem parterne – forældelsesfristen var suspenderet

De almindelige regler

U 2012.2517Ø:

- 13. maj 2004: Færdselsuheld
- 5. august 2005: Parterne aftalt at oversende sagen til ASK
- 15. maj 2009: ASK's udtalelse forelå
- 2. juni 2009: SKL's advokat opgjorde kravet
- 8. juli 2009: Forsikringssselskab kom med forligstilbud på baggrund af EET og mén, men lavere årsløn. Bestred udtalelsen og årsagssammenhæng
- 2. juni 2010: Sagsanlæg

- Landsretten: Tilbud måtte opfattes som reelle forhandlinger om erstatningskravet

De almindelige regler

ØLD af 14. januar 2014:

- Regres sygedagpenge
 - Færdselsuheld den 18. maj 2006
 - 27. april 2010: Regreskrav fremsættes
 - 7. september 2010: Anmodning om kommunale akter
 - 16. december 2010: Aftale om suspension til 1. juli 2011
 - 29. december 2010: Skadelidte stævner for sit krav
 - 10. marts 2011: Kommunen svarer at de ikke har akter
 - 10. marts 2011 – 1. maj 2012: Løbende rykkere
 - 22. maj 2012: Forsikringssselskab: Kravet er forældet
-
- Har skadelidtes sagsanlæg afbrudt forældelsen for kommunens regreskrav?
 - Har der været forhandlinger efter 10. marts 2011?

De almindelige regler

Midlertidig afbrydelse § 21, stk. 2: Er en sag om fordringens eksistens eller størrelse eller en sag, som er afgørende herfor, inden forældelsesfristens udløb indbragt for en administrativ myndighed, indtræder forældelse tidligst 1 år efter myndighedsafgørelsen.

- Ankenævnet for Forsikring
 - Arbejdsskadestyrelsen / Ankestyrelsen men KUN i ASL sager
- § 21, stk. 3: Indbringes en tvist inden forældelsesfristens udløb for et privat klagenævn, ankenævn eller lignende, indtræder forældelse tidligst 1 år efter afgørelsen.

U 2013.1553V:

- Vejledende udtalelse iht. EAL § 10 er ikke omfattet af stk. 2 og stk. 3

De almindelige regler

U 2012.3181H – de gamle regler (før 2008 reglerne):

- Forældelsesfrist på 5 år for differencekrav vedrørende EET erstatning mod arbejdsgiver løb fra Arbejdsskadestyrelsens første afgørelse om EET efter ASL – den blev ikke indbragt for Ankestyrelsen (var endelig indtil sagen i ASL regi blev genoptaget – dette var uden betydning)
- Selvom ASL fandt at EET var < 15 % efter ASL
- Selvom ASL ved vejledende udtalelse efterfølgende fandt at EET < 15 % efter EAL
- Selvom ASL efterfølgende ændrede sin afgørelse og fastsatte EET til 20 % efter ASL
- **Resultatet "i dag" ville** blive at der løber en frist på 1 år fra den første endelig afgørelsen vedrørende EET i ASL sagen

Særreglerne

Arbejdsskader

ASL § 36:

- 5-årig forældelsesfrist både for krav omfattet af ASL og EAL hvis EAL kravene rettes mod arbejdsgiver (for skader omfattet af ASL jf. henvisningen til ASL § 5), men ikke 3. mand
- HO: Den 5-årige forældelsesfrist regnes fra skadens indtræden
- Fristen suspenderes indtil
 - SKL bliver bekendt med sit krav, eller
 - Den dag, hvor det manglende kendskab skyldes SKL's grove uagtsomhed

Arbejdsskader

Vestre Landsrets dom af 19. marts 2013:

- Juni 2005: Arbejdsskade
- 23. juni 2005: Tilbage på arbejde
- 17. februar 2006: Arbejdsskadestyrelsen forventer fuld funktionsdygtighed og at smerter forsvinder
- 15. juni 2006: Læger formodning om nerveskade
- 25. august 2006: Operation
- 2007: Ny operation, da smerter ikke aftog
- 11. maj 2009: Arbejdsskadestyrelsen fastsætter EET til 80 %
- Juli 2011: Anlagt sag

- Under disse omstændigheder havde SKL ikke i 5 år forud for sagens anlæg haft kendskab til sit krav på EET og heller ikke udvist grov uagtsomhed
- Kravet var derfor ikke forældet

Arbejdsskader

- **Anmeldelse** = midlertidig afbrydelse
- **ASL § 36, stk. 4: *ASL krav*** - 3 årig søgsmålsfrist fra afgørelsen (i Arbejdsskadestyrelsen eller Ankestyrelsen)
- **§ 21, stk. 2: *EAL krav*** (differencekravene): 1 årig søgsmålsfrist
- **Absolut frist**: 30 år efter den skadevoldende handling ophør
- Ingen forældelsesfrist for krav efter ASL, hvis en sag genoptages, fordi sygdommen efterfølgende er optaget som en listesygdom, eller hvis der sker genoptagelse efter de almindelige forvaltningsretlige regler (typisk hvis Arbejdsskadestyrelsens / Ankestyrelsens praksis er blevet underkendt af domstolene)

Aftaler omfattet af FAL

Forsikringsaftaler

- **FAL § 29, stk. 1**: "Krav i anledning af forsikringsaftalen forældes efter reglerne i forældelsesloven, jf. dog stk. 2 - 6."
- Krav i det indbyrdes forhold forsikringstager / sikrede og forsikringsselskabet
- Krav der kan rettes direkte mod selskabet af andre end forsikringstager / de sikrede – altså hæftelseskrav f.eks.
 - Færdselslovens § 108
 - Hundelovens § 8, stk. 2
 - Hesteloven
- **Forfaldstid**: forældelseslovens § 2, stk. 1: "Fra det tidligste tidspunkt, til hvilket fordringshaveren kunne kræve at få fordringen opfyldt, medmindre andet følger af andre bestemmelser"
- HO: Kravet forældes 3 år fra forfaldstidspunkt, jf. § 3, stk. 1 i forældelsesloven.

Forsikringsaftaler

- U: Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab til fordringen eller skyldneren, jf. § 3, stk. 2 i forældelsesloven.
- Ukendskab til de faktiske forhold kan suspendere forældelsesfristen.
- Ukendskab til kollektiv forsikrings eksistens kan suspendere forældelsesfristen.
- Ukendskab til at ulykke har medført varige følger kan suspendere forældelsesfristen

Forsikringsaftaler

Absolutte forældelsesfrister:

- HO: 30 år efter den skadeforvoldende handling ophør, jf. § 3, stk. 3, nr. 1 i forældelsesloven.
 - Personforsikringer (FAL § 6 / EAL § 22, stk. 2).
 - Forsikringsbegivenheden fastsættes ud fra skadesårsagsprincippet.
 - Gælder f.eks. Ulykkesforsikringer.
- U: FAL § 29, stk. 3: Senest 10 år efter den dag, hvor ydelsen kan kræves betalt.
 - Personforsikringer.
 - Forsikringsbegivenheden fastsættes ud fra skadesvirkningsprincippet.
 - Gælder f.eks. Livsforsikringer, forsikringer ved kritisk sygdom, erhvervsevnetab (invaliditet) og sundhedsforsikringer.

Forsikringsaftaler

Særlige forældelsesfrister:

- Forældelseslovens § 8 – Erhvervsudygtighedsforsikringer:
 - Fordring på pension, livrente, aftægtsydelse, underholdsbidrag, eller
 - Andre lignende ydelser, der forfalder med bestemte mellemrum og ikke er afdrag på en skyldig hovedstol.
 - Grundfordringen: Har ingen betaling fundet sted: 10 år fra den dag, da den første ydelse kunne kræves betalt.
 - Grundfordringen: Har der fundet betalinger sted: 10 år fra den dag, da den sidste ydelse blev betalt.
 - Er grundfordringen forældet, er alle krav på hver enkelt ydelse forældet.
 - Er grundfordringen ikke forældet: Kravet på hver enkelt ydelse forældes 3 år efter at den enkelte ydelse kunne kræves betalt.

Forsikringsaftaler

Afbrydelse af forældelsesfristerne:

- FAL § 29, stk. 5:
- Forældelsesfristen afbrydes foreløbigt ved forsikringstagerens anmeldelse til forsikringsselskabet af den skade, som ligger til grund for kravet
 - INGEN formkrav til anmeldelsen
- Forældelse indtræder tidligst 1 år efter forsikringsselskabets meddelelse om, at kravet helt eller delvist afvises, jf. FAL § 29, stk. 5, 1. pkt.
 - Forældelsen er altså midlertidigt afbrudt indtil selskabet tager stilling!

Selskabet SKAL tage stilling

Forældelse – AK 84.984

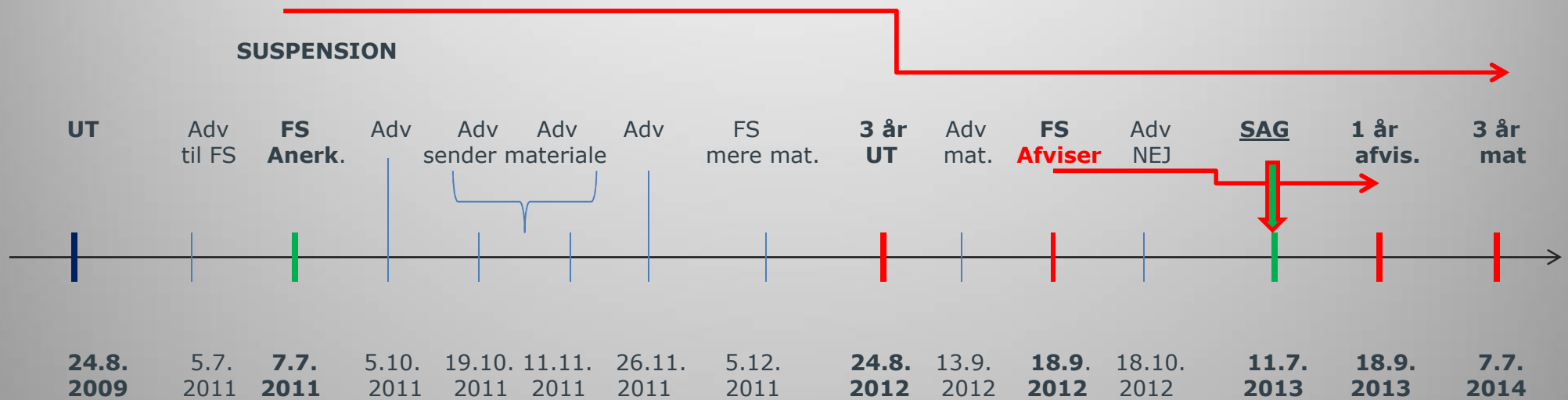
FS gjorde gældende, at forældelse måtte regnes fra arbejdsophør (senest) i juli 2007, og derfor var krav forældede i juli 2010.

Dertil kom i øvrigt, at der også var gået mere end 3 år fra ASK fastsatte VM og indtil forsikringstager rettede henvendelse i august 2012.

Forældelse – AK 84.984

- Selskabet kunne i kraft af samtykke selv have kontaktet Arbejdsskadestyrelsen og i øvrigt telefonisk kunne have forsøgt at kontakte klager.
- Ingen af de af selskabet krævede oplysninger forekom at være nødvendige for at selskabet kunne vurdere sagen.
- Nævnet fandt, selskabet ikke havde været berettiget til at undlade at realitetsbehandle klagers krav.
- **FAL § 29, stk. 5, 1. pkt., gælder slet ikke i en situation som den foreliggende. Da klager aldrig havde fået en bedømmelse af sin sag, skulle selskabet genoptage sagsbehandlingen.**

Forældelse – ØLD af 15.4.2015

Forældelse – ØLD af 15.4.2015

- Østre Landsret finder ikke, at krav på erstatning og / eller godtgørelse er forældet efter FAL § 29, stk. 5, 1. eller 2. pkt., **idet**
- retssag blev anlagt mindre end 1 år efter, at selskabet gjorde forældelse gældende (afvisning) og
- retssag blev anlagt mindre end 3 år efter, at selskabet første gang bad om oplysninger.
- Sagen er i anken ført af advokat Karsten Høj, og dommen omtales på Elmer & Partneres hjemmeside:
 - <http://www.elmer-adv.dk/krav-pa-personskadeerstatning-efter-faerdselsuheld-var-ikke-foraeldet/>

Forsikringsaftaler

Afbrydelse af forældelsesfristerne:

- Forældelseslovens § 16: "Retslige skridt"
 - Sagsanlæg.
 - Indbringelse for Ankenævnet for Forsikring.
 - Indbringelse for Arbejdsskadestyrelsen ved voldgiftsklausul i ulykkesforsikring.
- Forældelseslovens § 21:
 - Har sagen været indbragt for Ankenævnet for Forsikring, har forsikringstageren 1 år fra nævnets afgørelse til at anlægge retssag (stk. 3).
 - Har man inden forældelsesfristens udløb aftalt syn og skøn (indhentelse af speciallægeerklæring / vejledende udtalelse), har forsikringstageren 1 år fra erklæring / vejledende udtalelse foreligger til at anlægge retssag.

Færdselsuheld

- Omfattet af såvel 2008 som FAL § 29, stk. 1 og kan tillige være omfattet af ASL § 36

Produktansvarsloven

- PAL § 14, stk. 1: Krav forældes efter forældelsesloven
- PAL § 14, stk. 2: Forældelse af krav mod producenten indtræder senest 10 år efter producenten bragte produktet i omsætning (Fravigelse fra § 3, stk. 3 i forældelseslov)